

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 27 lipca 2023 r. Sąd Rejonowy w Skierniewicach, w sprawie z powództwa B. D. przeciwko (...)

(...) spółce akcyjnej z siedzibą w W. o zapłatę, w punkcie 1. zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 6 500,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 28 lutego 2022 r. do dnia zapłaty; w punkcie 2. zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2 921,96 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 1 800,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

(wyrok k. 190-191, uzasadnienie k. 204-214)

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany, zaskarżając go w całości.

Zaskarżonemu orzeczeniu skarżący zarzucił:

1. naruszenie przepisów postępowania, mających wpływ na wynik sprawy, a to:

1) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów przeprowadzonych w sprawie, dokonanej wybiórczo, wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego poprzez uznanie, że wysokość kosztów naprawy przekraczająca koszty naprawy z uwzględnieniem rabatów na części zamienne i na materiał lakierniczy pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym ze szkodą, podczas gdy poszkodowany miał realną możliwość nabycia części zamiennych i materiału lakierniczego w korzystnej cenie;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, a to:

1) art. 361 § 1 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i uznanie, że wysokość kosztów naprawy przekraczająca koszty naprawy z uwzględnieniem rabatów na części zamienne i na materiał lakierniczy pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym ze szkodą, podczas gdy poszkodowany miał realną możliwość nabycia części zamiennych i materiału lakierniczego w korzystnej cenie;

2) art. 826 § 1 k.c. w zw. z art. 354 § 2 k.c. w zw. z art. 362 k.c. poprzez jego niezastosowanie i uznanie, że nieskorzystanie przez pozwanego z możliwości skorzystania z rabatów na części zamienne i na materiał lakierniczy obciąża ubezpieczyciela, podczas gdy poszkodowany zobowiązany jest do zapobiegania szkodzie i zmniejszania jej rozmiarów;

3. błędne ustalenie stanu faktycznego w zakresie możliwego nabycia części zamiennych i materiałów lakierniczych w cenach gwarantowanych przez pozwanego jako nieuzasadnione, podczas gdy w prawidłowo ustalonym stanie faktycznym nie wywoływało to jakichkolwiek niedogodności dla poszkodowanego.

W oparciu o powyższe zarzuty pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości, a także poprzez zmianę postanowienia o ponoszeniu przez strony kosztów postępowania, ewentualnie o uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Ponadto skarżący wniósł o zasądzenie od powódki na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania przed Sądem II instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

(apelacja k. 223-228)

W odpowiedzi na apelację pozwanego, powódka wniosła o jej oddalenie w całości oraz zasądzenie od pozwanego na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

(odpowiedź na apelację k. 244-245v.)

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie, a podniesione w niej zarzuty były nieuzasadnione.

Rozstrzygnięcie Sądu I instancji pozostaje w zgodzie z poczynionymi ustaleniami w zakresie stanu faktycznego sprawy i koresponduje ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym. Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy i wyczerpujący przeprowadził postępowanie dowodowe w sprawie, dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, jak również zastosował właściwe przepisy prawa materialnego. W tym zakresie Sąd Okręgowy w pełni podziela argumentację faktyczną i prawną Sądu Rejonowego, a poczynione ustalenia faktyczne przyjmuje za własne. Zebrany w sprawie materiał dowodowy, został oceniony przez Sąd I instancji w granicach swobodnej oceny dowodów przewidzianej w treści art. 233 § 1 k.p.c., zgodnie z logicznym rozumowaniem i doświadczeniem życiowym.

Sąd ten dokonał również trafnej interpretacji pozostałych przepisów mających zastosowanie w niniejszej sprawie.

Strona pozwana kwestionując zasadność przyjęcia ustalania odszkodowania bez uwzględnienia oferowanego przez współpracujące z nią warsztaty rabatów na części zamienne i materiały lakiernicze, bezzasadnie podniosła w tym zakresie zarzuty naruszenia przez Sąd

I instancji prawa procesowego w postaci art. 233 § 1 k.p.c.

Na początku zaznaczyć należy, że zarzut spod pkt. 1. petitum apelacji dotyczący naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. jest niewłaściwie postawiony i nie może odnieść zamierzonego skutku. Na mocy powołanego przepisu Sąd ocenia wiarygodność oraz moc dowodów i czyni

w oparciu o powyższe ustalenia faktyczne. Zarzucana w tym punkcie kwestia wysokości szkody bez uwzględnienia rabatów na części zamienne i materiał lakierniczy, jako pozostająca w adekwatnym związku przyczynowym ze szkodą, dotyczy sfery oceny prawnej i zastosowania prawa materialnego, co Sąd I instancji zawarł w rozważaniach prawnych, a nie ustaleniach faktycznych.

Sąd Rejonowy ustalając kwotę odszkodowania uznał, że zakres szkody doznanej przez powódkę kształtuje się inaczej niż chciałby tego pozwany, a tym samym stosowanie rabatów na części zamienne i materiał lakierniczy pozostaje bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, w sytuacji gdy poszkodowany nie zdecydował się na naprawę w zakładzie współpracującym z pozwanym, o czym będzie jeszcze mowa w dalszej części uzasadnienia.

W ocenie Sądu Okręgowego brak jest podstaw do uznania, w oparciu o dopuszczony w toku postępowania dowodowego dowód z opinii biegłego sądowego, którego pozwany ostatecznie nie kwestionował, iż hipotetyczny koszt naprawy pojazdu mógł być niższy niż maksymalny wskazany przez biegłego sądowego w wysokości 12 706,46 zł netto, z tego powodu, że pozwany oferował naprawę uszkodzonego pojazdu za niższą kwotę uwzględniającą oferowane rabaty.

Biegły sądowy w ramach posiadanej wiedzy fachowej wskazał, że koszt naprawy pojazdu przy zastosowaniu stawki 95,00 zł netto za rbg z użyciem części nowych i oryginalnych wyniósłby brutto 15 628,95 zł. Sąd Rejonowy prawidłowo wywiódł, że tylko taka naprawa przywróci pojazd w pełni do stanu przed szkody, bowiem gdyby przyjąć stanowisko pozwanego, zasada pełnego odszkodowania nie zostałaby zachowana.

Kwestia ustaleń faktycznych w zakresie złożenia poszkodowanemu przez pozwanego oferty skorzystania z powyższych rabatów, w żaden sposób nie została przez pozwanego wykazana. Hipotetyczne koszty naprawy mają dać możliwość

dokonania naprawy w miejscu zamieszkania poszkodowanego, w dowolnym warsztacie z uwzględnieniem stawek za rbg obowiązujących na tym rynku i cen części zamiennych, bez jakichkolwiek rabatów, dostarczanych w sposób uzgodniony między poszkodowanym a warsztatem. Ze złożonego w sprawie kosztorysu uwzględniającego powyższe rabaty, oprócz faktu ich zastosowania i przez to określenia niższych kosztów restytucji nie wynika, aby poszkodowany został poinformowany o możliwości skorzystania z tych rabatów w trybie zawartych przez pozwanego z dostawcami porozumień.

Wobec tego, Sąd Okręgowy nie podzielił podniesionego przez skarżącego zarzutu obrazy art. 233 § 1 k.p.c. uznając, że polega on wyłącznie na polemice z zajęтым przez Sąd Rejonowy stanowiskiem w sprawie.

Przechodząc do oceny zarzutów naruszenia prawa materialnego na wstępie podnieść należy, że Sąd Okręgowy w pełni podziela wywody prawne Sądu Rejonowego. Są one trafne na gruncie poczynionych ustaleń. Istota całej apelacji w zakresie kosztów naprawy pojazdu sprowadza się do twierdzenia, że odszkodowanie winno być ustalone w wariantcie obejmującym koszty naprawy przy zastosowaniu rabatów, na które powoływała się strona pozwana.

Zauważyć należy (wskazując jednocześnie na bezzasadność zarzutów spod punktu 2. petitum apelacji), że w orzecznictwie jednolicie przyjmowane jest, iż obowiązek naprawienia szkody przez wypłatę odpowiedniej sumy pieniężnej powstaje z chwilą wyrządzenia szkody

i nie jest uzależniony od tego, czy poszkodowany dokonał naprawy i czy w ogóle zamierza naprawić. Roszczenie takie należy obliczać na podstawie ustaleń co do zakresu uszkodzeń

i technicznie uzasadnionych kosztów naprawy, przy przyjęciu przewidzianych kosztów materiału i robocizny według cen z daty ich ustalenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 1988 r., sygn. akt I CR 151/88, Lex nr 8894, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1997 r., sygn. akt III CZP 14/97, Lex nr 29875, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2002 r., sygn. akt V CKN 908/00, Lex nr 54365, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2001 r., sygn. akt III CZP 68/01, Lex nr 49443, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 sierpnia 2003 r., sygn. akt IV CKN 387/01, Lex nr 141410).

Szkodą poniesioną przez poszkodowanego jest sam fakt pogorszenia stanu należącego do niego pojazdu, a wysokość szkody uzależniona jest jedynie od ekonomicznie uzasadnionych kosztów jego naprawy bez względu na to, czy naprawa ta w ogóle nastąpiła lub ma nastąpić. Szkodą nie jest poniesiony przez poszkodowanego wydatek na naprawę pojazdu,

lecz szacunkowa wysokość tych wydatków, bowiem żadne przepisy prawa nie nakładają na poszkodowanego obowiązku naprawienia uszkodzonego pojazdu. W związku z powyższym w przypadku podjęcia decyzji o wyborze sposobu naprawienia szkody poprzez wypłatę kwoty odszkodowania na rachunek poszkodowanego, jako miarodajne koszty naprawy pojazdu powinny być brane pod uwagę obiektywne i uśrednione koszty części na rynku, nie zaś koszty proponowane przez podmiot wskazany przez zakład ubezpieczeń.

Poszkodowany nie ma bowiem obowiązku dokonywać zakupu części lub przeprowadzać naprawy pojazdu we wskazanym warsztacie naprawczym, a do tego w konsekwencji sprowadza się argumentacja ubezpieczyciela, dowodzącego, że określone części zamienne można zakupić w cenie odpowiednio niższej we wskazanym indywidualnie podmiocie. Poszkodowany ma prawo do tego, aby za ustaloną kwotę odszkodowania móc naprawić pojazd w wybranym warsztacie naprawczym, zaś rabaty nie są elementami powszechnie obowiązujących cen na rynku części zamiennych. Jeżeli w procesie wyceny wysokości szkody przyjmuje się czynniki niewystępujące na rynku lub też występujące sporadycznie, to należy uznać, że nie jest to obiektywna wycena kosztów naprawy pojazdu.

W ocenie Sądu Okręgowego brak jest podstaw do przypisania powódce nielojalnego postępowania, naruszającego obowiązujące ją, jako wierzyciela, na podstawie art. 354 k.c., wymogu współpracy z dłużnikiem przy wykonywaniu zobowiązania. Obowiązkiem poszkodowanego jest podejmowanie działań zmierzających do zminimalizowania szkody. Brak z jego strony takiego działania nie może zwiększać obowiązku odszkodowawczego osoby zobowiązanej do naprawienia szkody (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 2006 r., sygn. akt IV CSK 299/06, Lex nr 23305).

Obowiązek minimalizacji skutków szkody musi być jednak utrzymany i stosowany w rozsądnych granicach i nie powinien być wykorzystywany do nakłaniania poszkodowanego by zrezygnował z realizacji przysługujących mu praw podmiotowych. Ubezpieczyciel nie ma prawa do narzucania poszkodowanemu warsztatu, w którym ma zostać dokonana naprawa pojazdu, a także stawek za prace naprawcze czy rodzaju części zamiennych. Powszechnie wiadomym jest również, iż warsztaty niechętnie świadczą usługi naprawcze z użyciem części innych, niż nabyte u naprawiającego. Wskazać też należy na ponadnormatywne obowiązki poszkodowanego w zakresie kontaktu z dwoma różnymi podmiotami w przypadku woli skorzystania z usług dostawców części polecanych przez ubezpieczyciela.

W okolicznościach niniejszej sprawy próżno ocenić nieskorzystanie z oferowanych rabatów przez poszkodowanego za godzące w powyższy obowiązek, wręcz przeciwnie pozwany nie udowodnił, aby był w stanie zapewnić jakiegokolwiek rabaty poszkodowanemu

ze wskazaniem cen, od których zostałyby naliczone. Poza tym praktyka pozwanego w zakresie zapewnienia niższych cen na części i materiały, ma charakter pozorny. Powoływanie się

na rabaty czy upusty, obowiązujące we współpracujących z ubezpieczycielem warsztatach naprawczych i punktach sprzedaży, stanowi nieuprawnione działanie, mające na celu zmuszenie poszkodowanego w pierwszej kolejności do dokonania naprawy uszkodzonego pojazdu, a w drugiej zaś do skorzystania z usług wyłącznie zakładów naprawczych lub sprzedawców części zamiennych, z którymi dany ubezpieczyciel współpracuje.

W przeciwnym przypadku bowiem, poszkodowany musi liczyć się z brakiem naprawienia doznanej szkody, gdyż w ten sposób wyliczone w kosztorysie odszkodowanie,

z uwzględnieniem narzuconych upustów, w żadnym wypadku nie stanowi rynkowego kosztu restytucji uszkodzonego pojazdu. Zatem to praktyka pozwanego, na pierwszy rzut oka wyglądająca na działanie prowadzące do minimalizacji szkody, prowadzi faktycznie

do powstania wątpliwości co do wypełnienia przez niego obowiązku wynikającego art. 354

§ 1 k.c. Brak zatem podstaw do uznania zachowania poszkodowanego jako godzącego

w obowiązek współpracy po stronie wierzyciela.

Odnośnie pozostałych zarzutów naruszenia prawa materialnego Sąd Okręgowy podkreśla, że stosownie do art. 363 § 2 k.c. wysokość odszkodowania winna wyrównywać różnicę pomiędzy obecnym stanem majątkowym poszkodowanego, a tym stanem,

jaki by istniał, gdyby nie nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę, a wybór sposobu odszkodowania należy do poszkodowanego, gdyż ustawodawca jedynie w dwóch sytuacjach ogranicza przyznane poszkodowanemu prawo wyboru sposobu naprawienia szkody.

Po pierwsze, roszczenie poszkodowanego ogranicza się do świadczenia w pieniądzu, jeżeli przywrócenie stanu poprzedniego byłoby niemożliwe. Takie przypadki mogą mieć miejsce, gdy świadczenie nie nadaje się do restytucji naturalnej (np. zniszczenie rzeczy unikatowej, uszczerbek w postaci utraconych korzyści lub krzywdy) albo jest ona niemożliwa z uwagi

na obowiązujące przepisy prawne. Po drugie, jeżeli przywrócenie stanu poprzedniego pociągałoby za sobą dla zobowiązanego nadmierne trudności lub koszty, roszczenie poszkodowanego także ogranicza się do świadczenia w pieniądzu. Intencją ustawodawcy jest w tych przypadkach ochrona zobowiązanego przed konsekwencjami, które wykraczają poza konieczną kompensatę uszczerbku, za który ponosi odpowiedzialność.

Sąd Okręgowy uznaje wyrażone w apelacji żądanie pozwanego obniżenia kosztów naprawy o wskazane rabaty za nieuprawnione, bowiem za taką oceną przemawiają względy metodologiczne - wybór sposobu naprawienia szkody jest prawem powoda, który może domagać się świadczenia pieniężnego, pozwalającego na sfinansowanie kosztów naprawy według zasady pełnej kompensacji szkody. Istotą stosowania tej zasady jest porównanie stanów majątku (rzeczywistego i tego, który istniałby w razie niezajścia zdarzenia szkodzącego), perspektywa natomiast oceny szkody powinna być szersza niż przyjęta w rozważaniach przez apelującego, sprowadzających się do zakazu dokonywania wyboru odmiennego

od proponowanego przez ubezpieczyciela. Współdziałanie poszkodowanego nie może oznaczać rezygnacji z ustawowo gwarantowanego obowiązku naprawienia szkody i dlatego też nie można podzielić stanowiska strony apelującej, że współdziałanie ma sprowadzać się do naprawienia szkody w sposób nieodpowiadający przywróceniu pojazdu do stanu przed szkodą. Jako ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej sprawcy szkody obciąża pozwanego ogólny obowiązek naprawienia szkody przez zapłatę poszkodowanemu sumy pieniężnej, która odpowiadać będzie wysokości szkody ustalonej w sposób przewidziany prawem (art. 363 k.c. i 361 k.c.), zgodnie z zasadą pełnego odszkodowania.

Na koniec należy jeszcze odnieść się do argumentów apelującego, w których wskazuje on na okoliczność, iż na skutek naprawy pojazdu, szkoda powódki skonkretyzowała się i przekształciła w szkodę polegającą na wysokości faktycznych kosztów poniesionych przez poszkodowanego za naprawę pojazdu. Skarżący zarzuca Sądowi Rejonowemu, że nie uwzględnił faktu naprawy przedmiotowego pojazdu. Tymczasem w niniejszej sprawie okoliczność naprawy pojazdu nie była w ogóle przedmiotem ustaleń i twierdzeń stron. Argumentacja pozwanego w tym zakresie pozostaje bez znaczenia dla ustalenia rozmiaru szkody i wysokości należnego odszkodowania. Pozwany w żaden sposób nie wykazał, podnosząc po raz pierwszy powyższą okoliczność w postępowaniu apelacyjnym, aby w niniejszej sprawie doszło do naprawy pojazdu.

Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy, nie znajdując podstaw do wzruszenia z urzędu zaskarżonego orzeczenia, oddalił apelację pozwanego na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. biorąc pod uwagę, że apelacja pozwanego w całości została oddalona. Sąd Okręgowy zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 900,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym. Kwota ta stanowi wynagrodzenie pełnomocnika powódki będącego adwokatem ustalone na podstawie § 2 pkt 4 w związku z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1964 z późn. zm.).

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1¹ k.p.c.

Z/

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi pozwanego poprzez umieszczenie na portalu informacyjnym Sądu.

29.05.2024 r.